Тошкент оқшоми

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

№ 83 (8.973) * 1997 йил * 21 июль, душанба * Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон мустақиллигининг 6 йиллиги олдидан

Қурилиш

ШИНАМ УЙЛАРДА НИШОНЛАШАДИ

Шу кунларда пойтахтимизнинг қарийб барча туманларида «Ўзуйжойжамғармабанк» буюртмаси бўйича сертификатли уйлар қурилиши жадал суръатларда олиб борилмоқда.

Шу йилнинг февраль ойи бошларида Акмал Икромов туманидаги иккита бўш жойда — Чилонзорнинг 12 ва 14-мавзеларида турар жой биноларини бунёд этиш ишлари бошлаб юборилган эди. Шуни айтиш керакки, бу ерда иш суръати дастлабки кунларданоқ юқори бўлди. Мана эндиликда қурувчиларнинг фидойилик кўрсатиб қилган меҳнатлари ўз маҳсулини кўрсатмоқда: яқин кунлар ичида 128 оила янги уй калитларини олишади. Шуниси диққатга сазоворки, бу уйлар узоқ муддатга берилган кредитлар ва яна бир қатор имтиёзлар эвазига бунёд этилмоқда.

Куни кеча ана шу бинолар қурилишида бўлдик. Бу ерда сўнгги қурилиш ишлари бажарилмоқда. 8 та тўрт қаватли ғиштдан қурилаётган бу уйларда «Ўзколхозқурилиш» ва «Ўзагроқурилиш» корпорацияларининг пудратчи ташкилотлари меҳнат қилмоқда. Шу уйлардан тўрттаси 64 хонадонга мўлжалланган бўлиб бунёдкорлик ишларини Қўқон, Бекобод, Андижондан келган беш комплекс бригада бунёд этмоқда. Ҳозир бу уйларда пардозлаш ишлари қизғин кетмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, бу шинам уйларнинг калитлари Ўзбекистон Мустақиллигининг олти йиллик байрамига топширилади. Демак янги уй калитларини олган ҳамшаҳарларимизнинг уй тўйлари байрам тантаналарига уланиб кетади.

Бинобарин биз сертификатли уйлар ҳақида сўз юритар эканмиз бу ерда яна бир марта Президентимизнинг аҳолининг уй-жойга бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш, фуқароларнинг эркин пул маблағларини жалб этиш ҳисобига уларни шахсий квартиралар билан таъминлашга қаратилган Фармони эълон қилингандан бери ўтган бир ярим йил мобайнида шаҳримизда бу борада кўпгина ибратли ишлар амалга оширилганлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Маълумки, ана шу Фармон қисқа муддат ичида ҳаётда ўз амалиётини топди ва у ҳозир бутун республика бўйлаб кенг ёйилмоқда. Тошкентда эса бугунги кунга келиб 500 дан зиёд оилалар миллий расм-русумларимиз ҳисобга олинган, кенг, шинам ва ёруғ уй-жойларнинг соҳиблари бўлдилар.

Саид БОТИРОВ.

СУРАТЛАРДА: Чилонзорнинг 12-мавзесида қурилаётган уйларни ва ободончилик ишларини «Андижондеҳқонқурилиш» 3-трестининг 547-кўчма механизациялашган жамланмаси олиб бормоқда. Юқоридаги суратда ана шу трест комплекс бригадасининг ишбошчиси Т. Мўминов.

Рашид Галиев олган суратлар.

Транспорт

ҚУЛАЙ, ТУРЛИ ХИЛДА

Маълумки, ҳар куни шаҳримизда истиқомат қилувчи ҳар бир тошкентлик транспорт хизматидан фойдаланади. У ўзи кўзлаган манзилга тезроқ ва қийналмасдан етиб боришни хоҳлайди. Шу жиҳатдан олганда ойлик йўл карточкалари улар учун жуда қулайдир.

Буни барча йўловчиларнинг 50 фоиздан зиёди ҳам бир овоздан таъкидлашди. Шаҳримиздаги кўплаб корхона ва ташкилотлар эса ўз ходимлари учун шундай карточкаларни «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасининг хўжалик ҳисобидаги ягона марказидан марказлашган ҳолда олишади.

Ҳозирги пайтда йўл карточкаларининг бир қанча хиллари ва сериялари мавжуд. Шулардан бири транспортнинг 4 хилига — метро, автобус, трамвай, троллейбусдан фойдаланишга мўлжалланган. «М» сериясидаги бундай карточкалар қиймати 2000 сўм бўлиб, уни фақат шаҳар уюшмасининг хўжалик ҳисобидаги ягона марказидан пул ўтказиш йўли билан харид қилиш мумкин. Транспортнинг 3 хили — автобус, трамвай, троллейбусдан фойдаланиш учун «А» сериясидаги карточкалар корхоналар ва ташкилотлар учун 1670 сўм пул ўтказиш йўли билан сотиб олинади, аҳоли учун накд пул билан 1000 сўмга сотилади. Пенсионерлар ва ногиронлар учун эса «Н» сериясидаги нархи 470 сўм бўлган карточкалар мавжуд. Олий ўқув юртлари, коллежлар ва техникумларнинг талабалари учун «Т» сериясидаги нархи 330 сўм бўлган карточкалар бор. Умумий таълим, мусиқа ва бошқа мактаблар, лицейлар ва билим юртлари учун «О» сериясидаги нархи 270 сўм бўлган карточкалар жорий этилган.

Аҳолининг илтимосларига кўра ойлик йўл карточкаларининг янги хиллари «Автобус», «Трамвай», «Троллейбус» деган сериялар билан алоҳида ҳолда жорий этилмоқда. Бундай карточкаларнинг ҳар бирининг қиймати 800 сўм.

Йўловчиларга жорий этилаётган бу янгилик транспортнинг битта туридан фойдаланадиган йўловчиларга манзур бўлиши турган гап. Битта турдаги бундай карточкаларни ҳар қандай тоифадаги фуқаролар фақат дўконлардангина харид қилиб олишлари мумкин.

Юсуф ҚОСИМОВ.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Асакадаги «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонаси ишга туширилганлигига бир йил тўлди. Ана шу давр мобайнида корхона конвейеридан 68 мингта «Дамас», «Тико» ва «Нексия» автомобиллари тушди. Автомобиль заводи тўла қувват билан ишлай бошлагач, бу ерда йилига 200 мингта машина ишлаб чиқариладиган бўлади. 2000 йилга бориб эса бу машиналар учун барча бутловчи қисмларнинг 70 фоизига яқини мамлакатимизнинг ўзида тайёрланади.

● «Ўзбекистон металлургия комбинати» акционерлик ишлаб чиқариш бирлашмаси прокат цехида диаметри 104 метрли пўлат шарлар ишлаб чиқарадиган линия тўла қувват билан ишлай бошлади. Бирлашмада эндиликда аввал чет мамлакатлардан келтириладиган 40-45 минг тонна ана шундай жуда муҳим маҳсулот тайёрлана бошлайди.

● Ташқи ишлар вазирлигининг Қабуллар уйида шу йил 25 августдан 2 сентябрга қадар Самарқандда бўлиб ўтадиган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалига бағишланган брифинг ўтказилди.

ЖАҲОНДА

● Бош вазир ўринбосари Мираброр Усмонов бошчилигидаги Ўзбекистон ҳукумат делегацияси Қоҳирада бўлиб, савдо иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Миср қўшма комиссияси иккинчи мажлисида иштирок этди. Унда ҳар икки давлат ўртасида қишлоқ хўжалиги, саноат, сув ресурслари, банк тизими, инвестициялар, транспорт ва коммуникациялар, қурилиш, энергетика соҳасидаги ҳамкорлик истиқболлари муҳокама этилди.

● Таътилини Самара яқинидаги «Волга қояси» санаторийсида давом эттираётган Россия Президенти Борис Ельцин бугун мудофаа вазири Игорь Сергеев билан учрашиб, мамлакатда ҳарбий ислоҳотни амалга ошириш масалаларини муҳокама этади. Яқинда Президент томонидан имзоланган Фармонга мувофиқ 1999 йилга бориб Россиянинг 1,7 миллион кишилик Қуролли кучлари 500 минг кишига қисқартирилиши кўзда тутилган.

● Россия олий мартабали раҳбарлари ўзларининг 1996 йилги даромадлари кўрсатилган декларацияларни тақдим қилдилар. Ҳозирча эълон қилинган маълумотларга кўра бу раҳбарлар орасида ўтган йили Қалмиқистон президенти Кирсан Илюмжинов энг кўп — қарийб 5,8 миллиард рубл даромад қилибди. Бу рўйхатда даромади 2,5 миллиард рубл атрофида бўлган Хавфсизлик кенгаши котибининг ўринбосари Борис Березовский иккинчи, 1,5 миллиард рубл даромад қилган Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Александр Чубайс эса учинчи ўринларда турибдилар.

● Аҳмад Шоҳ Масъуд қўмондонлик қилаётган толибончиларга қарши коалиция қўшинлари Кобулни қўлга олиш учун шиддатли жангларни давом эттирмоқдалар. Улар ҳозир Афғонистон пойтахтидан 30 километр узоқликда турибдилар.

● Вьетнамда парламент сайловлари бўлиб ўтмоқда. Олий қонун чиқарувчи органдаги 450 депутат ўрни учун асосан Компартия вакиллари бўлган 663 номзод кураш олиб бормоқда. Шуниси эътиборга моликки, Вьетнам Конституциясига кўра мамлакат фуқаролари парламент сайловларида овоз беришда иштирок этишлари шарт эмас.

● АҚШга расмий ташрифини давом эттираётган Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе бугун Нью-Йоркда БМТ Бош котиби Кофи Аннан билан учрашади. У ушбу музокарада халқаро ҳамжамият эътиборини Грузия — Абхазия можаросини ҳал этишга жалб қилиш ниятидадир.

● Украинада ходимларга тўланмаган иш ҳақи бўйича қарз 4,6 миллиард гривна (3 миллиард АҚШ доллари)га етди. Бунинг 3,5 миллиард гривнаси ишлаб чиқарувчиларга тўланмаган иш ҳақи бўйича қарзлардир.

● АҚШ сенати аксарият кўпчилик овоз билан 1998 йилда Россияга тахминан 200 миллион доллар миқдордаги молиявий ёрдамни бекор қилиш мумкинлиги тўғрисидаги қонунга ўзгартиришни маъқуллади. Сенатнинг бундай қарорига Россияда айрим диний мазҳаблар, жумладан католикларнинг ҳақ-ҳуқуқини камситадиган қонун қабул қилиниши сабаб бўлди. Агар бу қонун Президент томонидан имзоланиб, кучга кирса, Россия ҳудудида камида 15 йил фаолият кўрсатаётганлигини тасдиқлай оладиган диний мазҳаблargина расмий рўйхатга олинадиган бўлади.

● Краснодарда бундан буён Кубанда ва Адигея республикасида рўйхатга олинмаган транспорт воситаларининг эгалари шаҳар орқали ўтишлари учун 50-100 минг рубл атрофида ҳақ тўлайдиган бўладилар.

● Ҳиндистон жануби-шарқида мана икки ҳафтадан бери давом этаётган сув тошқини оқибатида 400 нафарга яқин киши ҳалок бўлди. Хитойда эса сўнгги йигирма йил ичида энг кучли жала 173 кишининг ҳаётига зомин бўлди. Бу табиий офат оқибатида мамлакатдаги 4,2 миллион гектар экинзорлар ва юзлаб минг иморатлар сув остида қолди.

● Сурункали давом этаётган жала туфайли Одер дарёсидаги сув сатҳи энг юқори — 6,2 метрга етиб, Франкфурт-Майн шаҳрини сув босиш хавфи туғилди. Ҳозир ўн минглаб кишилар сув йўлини тўсиш учун қум тўлдирилган қоплардан шошилинч қўшимча дамбалар қурмоқдалар.

Долзарб мавзуда

ЭҲТИЁТ БЎЛИШ СИЗДАН...

ЁЗ — таътил ўтказиладиган, оромгоҳларда саломатлик тикланадиган, тўй-ҳашам қилинадиган палла. Ўлкамиз шароитида у чилла жазирамаси билан ҳам ажралиб туради. Қуёш олов пуркаб турган бу кунлари эътиборсизлик сабаб соғлиғингизга путур етиб қолиши ҳам ҳеч гап эмас. Айниқса, сизни касал қилган нарсани ўз пулингизга сотиб олган бўлсангизчи?

Гап бугунги кунда шаҳримизнинг кўпгина жойларида сотилаётган озиқ-овқат маҳсулотлари ва ичимлик сувларининг сифати ҳақида кетаётганини тушунгандирсиз. Зеро, уларнинг ҳаммаси ҳам айни пайтда санитария талабларига жавоб бермайди. Бу камчиликларни бартараф қилиш юзасидан олиб борилаётган ишлар хусусида Тошкент шаҳар Санитария-эпидемиология бош бошқармасининг бошлиғи Абдулла Мирзаев билан суҳбатлашдик.

— Ўйлаб қаралса, ёз фаслида киши ўз саломатлиги ҳақида ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ қайғуриб қолади. Бу ҳол иқлимимизнинг иссиқлиги билан боғлиқ бўлса керак?

— Дарҳақиқат, ёз фасли асли дам олиш мавсуми бўлса-да, кишидан ҳар қадамда ҳушёрроқ бўлиш талаб этилади. Хусусан озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш, сувдан фойдаланишда эҳтиёткорлик зарур. Чунки бизнинг иссиқ иқлимли шароитимизда улар тезда ўз сифатини йўқотади, таркибида зарарли микроблар пайдо бўлиб, саломатлик учун хавф туғдиради. Худди шунинг учун яқинда биз пойтахтимиздаги умумий овқатланиш, савдо нуқталари, озиқ-овқат ишлаб чиқарувчи корхоналар, бозорларда бўлиб, санитария талабларига қандай жавоб берилаётганини текширдик. Ўтказилган текширувларда шаҳримиздаги деярли ҳар бир бозорда, айниқса Бешёғоч, Қўйлиқ, Аския, Паркент бозорларида мазкур талабларга риоя қилинмаётгани маълум бўлди.

Худди шундай ҳолат умумий овқатланиш нуқталарида ҳам кузатилди. Шу йилнинг июнь ойида «Лаззат» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ишлаб чиқараётган маъданли сув текширилганда истеъмол қилишга яроқсиз экани аниқланди ва корхона ёпиб қўйилди. Ишлаб чиқарилган 40 минг шиша ичимлик йўқ қилинди. Бу — яккаю-ягона ҳодиса эмас. Ташвишланарлиси шуки, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кўпгина фирмалар санитария-эпидемиология хизматининг рухсатномасисиз фаолият кўрсатишмоқда. Бу ҳол мавжуд шароитни янада оғирлаштираётир.

— Ҳозир сотувда қовун-тарвузлар ва бошқа полиз экинлари кўпайиб бормоқда. Лекин уларнинг сифати санитария меъёрларига жавоб беряптими?

— Ҳозир биз бундай табиат неъматлари таркибидаги нитратлар миқдорини текширмоқдамиз. Бу миқдор мавжуд меъёрдан ошиб кетса, маҳсулот йўқ қилинмоқда. Шу йилнинг ўзида 1225 шахсга санитария қоидаларига риоя қилмагани учун жами 762.800 сўм жарима солинди. 345 савдо нуқтаси фаолияти тўхтатилди, 254 киши ишдан четлаштирилди, 780 тоннадан ортиқ озиқ-овқат маҳсулоти йўқ қилинди.

Маълумки, ёз ойларида ошқозон-ичак юқумли касалликлари тарқалиши кучаяди. Айни пайтда бу дард билан 2372 киши оғримоқда. Йил бошидан буён овқатдан заҳарланиш ҳолати 8 марта қайд этилди ва бунинг оқибатида 17 киши азият чекди. Бунинг асосий сабаби истеъмолга яроқсиз қўзиқорин ва бақлажон маҳсулотларини истеъмол қилиш, озиқ-овқатни нотўғри тайёрлаш ва сақлаш бўлган. Бундай нохуш ҳолатлардан узоқ юриш учун киши аввало озодалик қоидаларига риоя этиши, уйда тайёрлаб бозорлар ва кўча-кўйларда сотилаётган айрон, қимиз, қатиқларни истеъмол қилмаслиги лозим. Ҳатто морсдан ҳам эҳтиёт бўлмоқ керак, чунки кўп жойларда, хусусан Чилонзор тумани ҳудудларида савдо қилинаётган бу ичимлик талаб даражасида эмас. Шунга қарамай, айрим жойларда ҳанузгача ариқ сувларидан ичимлик сифатида, овқат тайёрлашда фойдаланилаётганини кўриб, таажжубга тушасан киши. Ҳолбуки республикамизга қўшни ҳудудларда ичтерлама касаллигининг пайдо бўлгани асосан қайнамаган сувни ичиш, мева-сабзавотларни яхшилаб ювмасдан истеъмол қилганлик оқибатидир.

— Сиз ҳозир ариқлардаги сувнинг тоза эмаслиги ҳақида гапирдингиз. Демак, очиқ сув ҳавзаларида чўмилиш ҳам хавфли экан-да?

— Бугунги кунда шаҳримизда 272 та очиқ сув ҳавзаси ва 26 та тозалаш иншооти бор. Сув ҳавзаларининг 50, иншоотларнинг 15 фоизи тозалик меъёрларига жавоб бермайди. Истироҳат боғларидаги сув ҳавзалари доимо текширувимизда ва уларда бугунги кунда чўмилса бўлади. Шунингдек, деярли барча фавворалар, хусусан шаҳар марказидаги фавворраларда чўмилишга рухсат этилган. Аммо улар сувларининг янада ифлосланиб кетмаслиги учун чўмилиш чегаралаб қўйилган. Шаҳримиздаги катта ариқларда эса аҳвол яхши эмас. Халқимизда «Сув етти марта думаласа пок бўлади» деган гап бор. Лекин у хонадонлар, корхоналар ариқларга чиқинди ва ифлос сувлар тўкмайдиган замонларда айтилган. Ҳозирги сувлар етмиш марта думаласа ҳам тоза бўлмайди. Уларда чўмилиш касаллик орттириб олишнинг энг осон йўлидир. Айни пайтда Кайковус, Толариқ, Бўзсув сув ҳавзаларида чўмилиш хавфли ҳисобланади. Бўзсув ва Салор ҳавзаларидаги тозалаш иншоотлари қониқарсиз аҳволда.

Аҳолига кундалик турмушда фойдаланиш учун қувурлар орқали етказиладиган сув тозалиги юзасидан ҳеч қандай муаммо йўқ. Аммо бизга боғлиқ бўлмаган бир нохушликни айтай: бу — сув босимининг камлиги, натижада айрим хонадонларга сув етиб бормаётганидир. Кўпчилик ҳамшаҳарларимиз бу муаммони сувни суғоришга исроф қилинаётгани билан боғлайдилар. Эътибор қилган бўлсангиз, шаҳримизнинг чекка ҳудудларида автомашина ювиш хизматини кўрсатаётганлар кўпайиб кетди. Улар ичимлик сувини ноқонуний тарзда ишлатмоқдалар. Айримлар экинзорларни суғориш, атроф-муҳитни салқинлатиш мақсадида ҳам анчагина ичимлик сувни исроф этишмоқда. Ҳолбуки аҳолига ичимлик сувини тоза, сифатли ҳолда етказиб бериш жуда қимматга тушади.

Юқоридаги фикрлардан шундай хулосага келинадики, кундалик турмушда нохуш ҳолатларга барҳам бериш аввало инсоннинг ўзига боғлиқ. Агар у нима еб, нима ичаётганига яхшилаб эътибор берса, доимо озодалик пайида юрса, табиат неъматларидан тежаб-тергаб фойдаланса, юқорида зикр этилган кўнгилсизликларга сира ўрин қолмайди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ суҳбатлашди.

Танловлар

САМАРҚАНДДА МУСИҚА БАЙРАМИ

Маълумки, август ойининг охирида қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрида «Шарқ тароналари» деб номланмиш биринчи халқаро мусиқа фестивали бўлиб ўтади.

Айни пайтда дунёнинг 40 дан зиёд мамлакати ушбу нуфузли тадбирда қатнашиш истагини билдирди.

13 мамлакат вакилларидан иборат ҳайъатга япониялик машҳур мусиқашунос, бир қанча обрўли мусиқа фестиваллари иштирокчиси ва туркий халқлар мусиқа маданияти тарғиботчиси, Токио университети профессори Хорума Калинба хоним раислик қилади.

Мукофотлар салмоғининг юқорилиги ҳам эътиборга молик. Бош мукофот «Гран—при»га 10 минг АҚШ доллари, 2 та биринчи ўринга ҳар бири 5 минг, 2 та иккинчи ўринга ҳар бири 2,5 минг, 3 та учинчи ўринга 2 минг АҚШ доллари белгиланган. Булардан ташқари ташкилотчилар ва ҳомийлар томонидан ҳам махсус қимматбаҳо ва эсдалик совғалари ажратилган.

Маъмура РЎЗИЕВА.

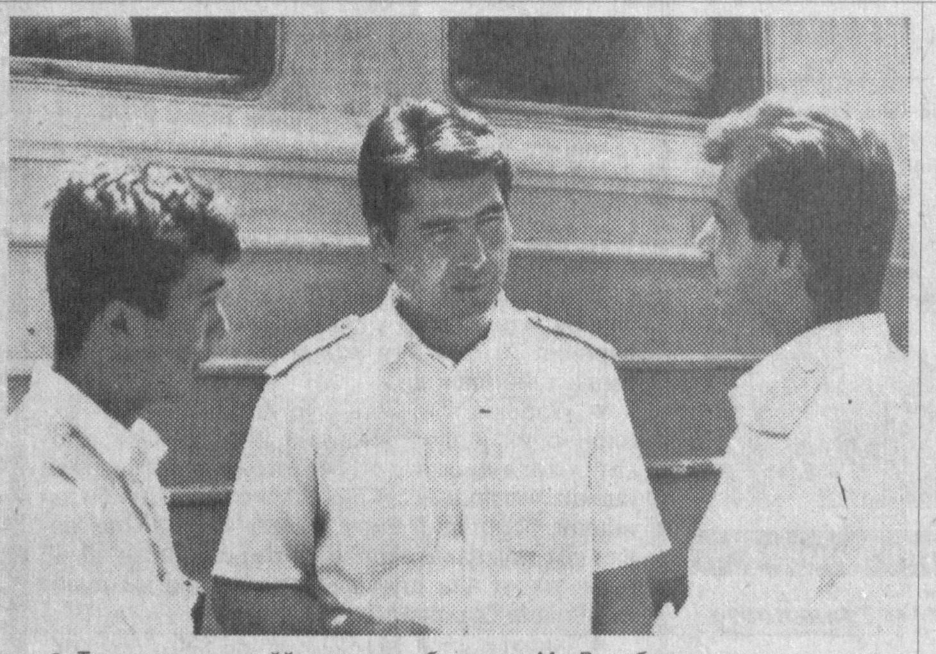

● Тошкент темир йўл вокзали бошлиғи М. Ражабов вокзал ходимлари Д. Ғафуров ва Б. Тожибоев билан суҳбатлашмоқда.

● Йўловчиларга хизмат кўрсатадиган янги савдо зали.

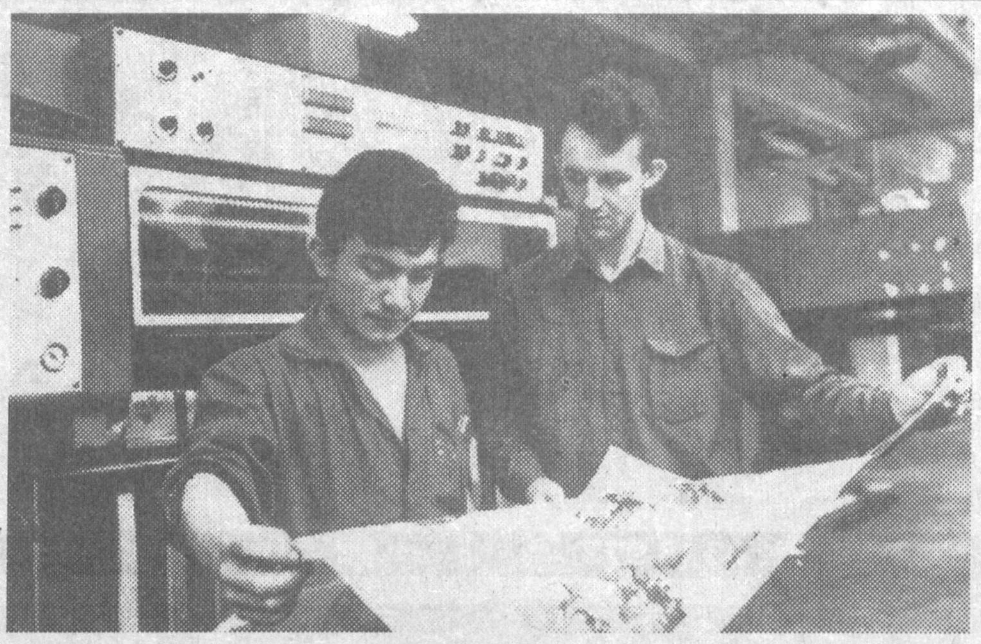

● «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни офсет босма цехининг илғор ишчилари Олмос Янгибоев ва Виталий Дубинка.

Ўзбекистон Мустақиллигининг 6 йиллиги олдидан

Инсон манфаатлари йили

ОДИМЛАРИ БАРДАМ, ШИДДАТЛИ

Туманлар йўқламаси: МИРОБОД

Айтайлик, тонг саҳарлаб поезддан тушдингиз. Дилингизда шукроналик, Тошкентдек шаҳри азимнинг дарвозаси саналмиш шоҳбекатнинг шундоққина рўпарасида яшнаб турган гербга кўзингиз тушади. Сиз ҳам яшнаб кетасиз. Ана шу ердан қадим шаҳри Шош, унинг гўзал ва меҳнаткаш туманларидан бири Миробод бошланади. Гўё субҳидамда Миробод барчани оппоқ тонг билан қутлаб, кечқурун хайрли оқшом тилаётгандек бўлади.

Машҳур Миробод бозорини кўрмоқчи бўлсангиз — Мирободда.

Қўйлиқ даҳасига йўл олмоқчи бўлсангиз марҳамат у — Мирободда!

Шифо шаҳарчаси — ҳаёт мироблари ишлайдиган, дори-дармонлар ишлаб чиқарадиган булоқ — «Ўзкимёфарм» Мирободда!

Қуёш билан тонглар ўпишган,
Юлдузлар-ла имо қоқишган
Одамлари бахтин топишган
Қучоғингга гуллар тақишган
Сенда ўтган аждод-авлодим,
Мирободим!

● «Тошкимёишлоқмаш» қўшма корхонасининг дала ҳовли ва қишлоқ хўжалигида фойдаланишда қўлланиладиган маҳсулотлари кўздан кечирилмоқда.

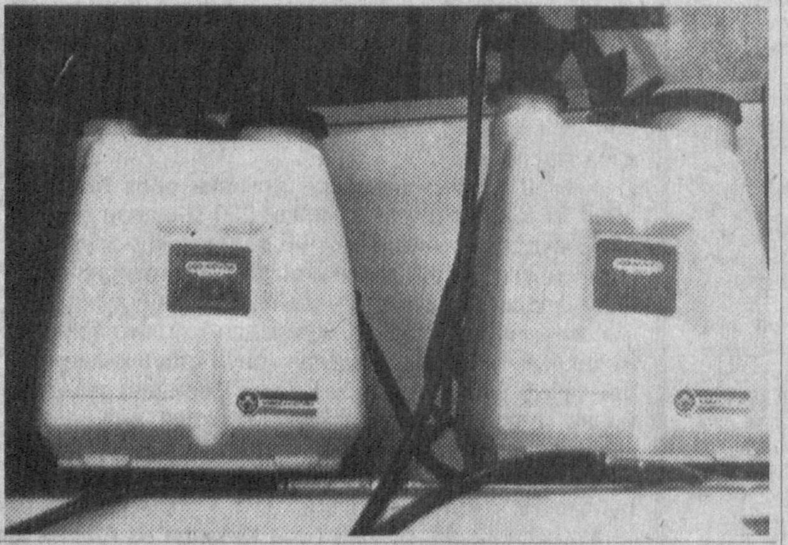

● «Миробод» бозорига кираверишдаги арк.

Хуллас, ушбу туман ўз тарихи мобайнида энг обод, энг байналмилал, ишлаб чиқариши энг йирик туман деб ном қозонди.

Мирободнинг қиёфаси, айниқса, истиқлолга эришганимиздан кейин яна ҳам кўркамлик касб эта бошлади. Қурилаётган маъмурий ва турар жой бинолари, бозорлар, кўчалар туман ҳуснига-ҳусн қўшиб бораётибди. Айниқса Инсон манфаатлари йили бўлмиш 1997 йилда кўтаринкилик, яратувчилик яққол сезилиб турибди.

«Одам ўзи учун яшамайди» деган ҳикматли нақл бор. Чиндан ҳам нимаики бунёд этилаётган экан, у инсон учун, унинг кори хайри учун хизмат қилади. «Инсон инсон учун яшайди», деган нақлни туман ҳокими Бахтиёр Мақсудхўжаев, қурилиш мажмуи раҳбари Маҳкам Абдукаримов, ижтимоий мажмуа раҳбари Баҳодир Дадабоев, маҳалла оқсоқоллари, туман фуқаролари билан бўлган суҳбатларда ҳар лаҳза ёдимга келаверди. Зеро, инсон манфаати ҳар нарсадан улуғлигини ҳар бир ишда, ҳар бир сўзда илғаш қийин эмас эди.

Кўпинча одамлардан «Бахт нима?», «Ўз ишидан қониқиш нима?», «Манфаатдорлик нима?» деб сўралганда лўнда жавоб бера олмай қийналишади. Аслида бахт одамларга қувонч улашиб, уларнинг оғирини енгил қилиб яшаш эмасми? Ўз Ватанини, шаҳрини, маҳалласини, миттигина юракдек уриб турган хонадонини севиб, уни гулга, чаманга буркаб яшаш эмасми! Мирободликлар наздида бахт худди шундай эканига амин бўлдим.

Оқю йиллар ҳуррам тўй-тўйлаб,
Истиқлолнинг бахтини куйлаб,
Шамолларга ҳикоя сўйлаб,
Йиллар билан қаддини бўйлаб:
Келаётган масканcан қадим
Мирободим!

Туман ҳокими Бахтиёр МАҚСУДХЎЖАЕВ билан суҳбат

— Бахтиёр Нуъмонович, туманнинг 1997 — Инсон манфаатлари йилида амалга оширилиши кўзда тутилган дастурдаги режалар деярли барча соҳаларни қамраб олган. Албатта, режа қанчалар кенг, қамровли бўлса одимлар ҳам шунга яраша залворли бўлади. Кўзда тутилган мақсадлар бу йил тўлиқ амалга ошириладими?

— Эътибор берган бўлсангиз, Мустақиллигимизнинг олти йиллиги нишонланадиган йили жуда ҳам кўтаринки кайфиятда бошланди. Ҳар жабҳада сезилаяпти бу ҳол. Кишиларимиз нурли уфқлар тобора яқинлашаётгани, улардаги эгалик ҳисси тобора қатъийлашаётгани, эртанги кунимизни интилиш, меҳнат билан ободу фаровон қила олишимизни чин юракдан ҳис этишаётганига ёрқин далил бу...

Режаларимиз, тўғри айтдингиз, жуда ҳам катта...Илғаган бўлсангиз унда шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини амалга оширишга жуда катта аҳамият берилган.

— Вазирлар Маҳкамасининг инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастурида ҳам асосий диққат-эътибор шу соҳага қаратилган...

— Биз ҳам шу дастурдан келиб чиққан ҳолда иш олиб бораяпмиз... Энг биринчиси — шаҳримизга худди олмос белбоғдек бўлиб тушадиган Нукус шоҳкўчасини жадал қайта қуриш давом этаяпти. У яқин кунларда ниҳоятда чиройли кўриниш касб этади деб ўйлайман.

Яна бир ишимиз — бу Қўйлиқ-4 даҳасида спорт мажмуининг қуриб битказилаётгани бўлади.

Одамларнинг узоғини яқин қилиш, ҳожатини чиқариш азалдан савоб саналган. Туманимиздаги идораси бўлмаган маҳаллалар тўлиқ зарур бинолар, жиҳозлар билан таъминланди. Маҳалла гузарларида, ҳудудларида нон, гўшт, яхна ичимликлар, кундалик эҳтиёж моллари билан савдо қиладиган шохобчалар қурилиши ҳозир авжида. Бунда жонкуяр оқсоқолларимиз ҳар доимгидек бош-қош бўлаяптилар.

— Чамаси мўлжалланган кўпгина иншоотларни тиклаш давом эттирилаётган экан...

— Шароф Рашидов ва Мусо Тошмуҳаммад номли маҳаллалар гузарлари, 300 та автомашинага мўлжалланган автосарой қуриляпти. Абдулла Авлоний маҳалласи бугун катта қурилиш майдонига айланиб қолди.

— Аҳолининг ижтимоий муҳофазаси ҳақида ҳам сўзласангиз...

— Аҳолининг ижтимоий муҳофазаси муҳтарам Президентимизнинг, республика ҳукуматининг диққат марказида бўлиб келмоқда. «Маҳалла» ва «Нуроний» жамғармаларининг туман бўлимлари уруш ва меҳнат фахрийларининг санаторийларда, пансионат, дам олиш уйларида яйраб дам олишларини таъминлашни ўз олдиларига биринчи мақсад қилиб қўйганлар.

Эртанги кунимизни ёшларсиз тасаввур этолмаймиз. Шу йўлда оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, уларнинг саломатлигини яхшилаш борасида маданий-маърифий тадбирлар мажмуини ишлаб чиқдик. Бу махсус дастурда ёш авлоднинг ҳар томонлама баркамоллиги, оналарнинг саломатлиги бобида талайгина тадбирлар белгиланган. Ёлғиз, кекса фуқароларга, ногиронларга, кам таъминланган, кўп болали оилаларга мунтазам ёрдам бериш, «Меҳр-шафқат» хизматини ташкил этиш, айниқса аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш ҳамиша диққат марказимизда турибди.

— Бу юмушлар аввалари ҳам дастурларда зикр этилар эди. Айнан 1997 йилда зикр этилишида қандай моҳият бор?

— Тўғри айтдингиз. Инсоннинг ижтимоий муҳофазаси истиқлолга эришган кунимиздан бошлаб алоҳида, устувор мазмун касб этди. Айниқса бу йил ўзининг изчиллиги, кенг қамровлиги, энг оддий юмушдан тортиб энг улуғигача эътиборимизда туриши билан, барчаси инсоннинг бугуни ва эртасини ўйлаб қилинаётгани билан характерланади.

— Агар хўп десангиз, ҳар бир соҳанинг мутасаддисига ҳам шу саволни берсам...

— Марҳамат, айни муддао бўлади.

Туман ҳокими ўринбосари, қурилиш мажмуи раҳбари Маҳкам АБДУКАРИМОВ:

— Шаҳримизни бир айланиб, кўриб чиқдингизми? Нимани сездингиз? Ҳа, тўғри илғабсиз: қурилиш ишлари жуда ҳам кенг қулоч ёйиб кетди. Биласизми, одам боласи бир ҳўплам сув, бир тишлам нон учун яшамайди, унинг дилида орзулари кўп бўлади. Шундай орзулардан бири ҳар томонлама қулай, шинам, озода уйларда яшашдир.

Авваллари йиллаб навбатда туришларди. Ҳозир «Ўзбекистон уй-жой жамғарма банки» хизматингизда. Марҳамат, пулингизни ўтказинг, бир йилга қолмай кўнгилдагидек уй ихтиёрингизда! Бундай имкониятга ҳам истиқлол туфайли эришдик.

Сизга айтадиган бўлсам Фарғона йўлида 2-уй — дўконлари, қаҳвахоналари ҳам бор — қуриб битказилди. Абдулла Авлоний маҳалласида тажриба тариқасида қурилган 7-а уй битди. 70-уйда қурилиш ишлари тугалланиш арафасида. 37-уй эса топширилди. 11-уй ҳам яқинда ўз эгаларини кутиб олади. Нукус кўчасининг 1-тор кўчасидаги 128 хонадонли уйни ҳам кўргандирсиз?

Бу йилги режаларимизда 53 хонадонли 36, 38 хонадонли 53-уйда ҳовли тўйлари ўтказилади. Қурувчиларимиз шунга ҳаракат қилишяпти. Қисқа қилиб айтганда, шу кунгача 6600 квадрат метр ҳажмда уй-жой қурилиб битказилди. Фарғона йўли бўйлаб троллейбус линияси ўтказилди. Фақат уй-жой қурмаймиз, Мирсолиҳов кўчасида маиший устахона, Севинчбону кўчасида автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шохобчаси одамларга хизмат кўрсатаяпти.

Сизга айтсам, қурувчи бўлганимдан хурсандман. Чунки бу тиклангaн уйларда чироқ ёнса, юрагимга ҳам унинг шуъласи тушгандек бўлади. Шу чироқ доим ёнсин! Меҳнатдан ризолик шу бўлса керак-да!

Туман ҳокими ўринбосари, ижтимоий мажмуа раҳбари Баҳодир ДАДАБОЕВ:

— Инсоннинг маънавий баркамол бўлиши унинг ёшлигидан тарбиясига, соғлиғига, билимига, маданий савиясига боғлиқ бўлади. Аҳолига тиббий хизмат қилишни янада яхшилаш мақсадида туман ҳудудий-тиббий бирлашмаси ташкил этилди. Ҳозир 3 та оилавий шифохона, битта ташхис — маслаҳат шифохонаси ҳам фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда беморларга аниқ ташхислар қўйилади, зарур маслаҳатлар берилади, амалий ёрдам кўрсатилади. Ҳали шифохоналаримизда дори-дармонлардан узилиш бўлгани йўқ.

Мактабларимизда янги ўқув йилига тайёргарлик авжида кетяпти. Мактабларнинг 85 фоизи таъмирдан чиқарилди. Дарсликлар ҳам етарли. Ҳозир болалар лагерларда мириқиб дам олишаяпти. 60-мактабда немис тилини чуқур ўргатадиган марказ мавжуд. Боғчаларда ўзбек тилини пухта ўргатиш учун барча чораларни ишга соляпмиз. «Боғча—мактаб—институт» тизими яқин йилларда ўзининг самарасини албатта беради. Бу тизимда нафақат немис, инглиз, балки япон, хитой, араб ва бошқа шарқ тилларини ҳам пухта ўргатиш кўзда тутилган. Мактабларда шу йил сентябрь ойидан ягона мактаб формаси жорий этилишини ҳам айтиб ўтишим жоиз. Кўриниб турибдики юртимизнинг келажаги бўлган ёш авлодни ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олишга интиляпмиз.

Маънавий билимларни тарғиб этиш ҳар доим асосий вазифамиз бўлиб келяпти. «Маънавият ва маърифат» марказининг туман бўлими саъй-ҳаракатлари билан институтларда, корхоналарда, маҳаллаларда олимлар, адиблар билан мунтазам учрашувлар бўлиб ўтяпти. Жума куни эса туманда «Маънавият куни» деб белгиланган.

«Ўзбекистон қўшиқ байрами» кўрик-танлови бу йил жуда кўтаринкилик билан ўтказилди. «Гавҳар» фольклор жамоаси, «Континент» вокал чолғу дастаси туман танлови ғолиблари бўлди. «Контитент» жамоамиз, унинг яккахони Александр Смалков эса Мустақиллигимизнинг 6 йиллигига бағишланган катта концертда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

«Соғлом авлод учун» шиори кундалик юмушларимизга, жон-дилимизга сингиб кетди десам тўғри бўлади. Шу сабабли ҳам туманимизда спортга алоҳида эътибор билан қаралади. Спортчиларимиз спортнинг 8 тури бўйича шаҳар биринчилигида беллашиб, 1-ўринни олишга муваффақ бўлишди. Ҳозир корхоналар ўртасида футбол бўйича туман биринчилиги қизғин давом этаяпти. Шу аснода Қўйлиқ-4 даҳасида янги стадион қурилаётганини ҳам айтиб ўтсам ўринли бўлади.

Инсон манфаати ҳар нарсадан устун деймиз. Буни лўндагина изоҳлашга ҳожат йўқ. Ҳамма гап инсон дилига йўл топишда, унинг эҳтиёжини сезишда, унинг ниятлари ушалишига ёрдам беришда...

«Маҳаллам — масканим» бўлими раҳбари Шавкат ЖАВЛОНОВ:

— Маҳалла — ўз-ўзини бошқарув органи деб эътироф этилганидан бери талай ишлар амалга оширилди. Маҳалла бугун энг жўшқин фаолият кўрсатаётган маконга айланди. Туманимиздаги 39 та маҳаллада шу ҳолни кўришимиз мумкин. 1997 йил — Инсон манфаатлари йилидаги улуғвор ва зарур ҳуқуқий, иқтисодий шарт-шароитларни барпо этиш, шахс ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, маънавий қадриятларимизни юксалтириш, кишиларнинг турмуш даражасини ва фаровонлигини ошириш билан боғлиқ амалий, натижали ишлар бажарилишини талаб этади. Бу фахрли ишда маҳаллалар зиммасига катта вазифалар юкланмоқда. Тузилган дастуримизда бу очиқ-равшан ўз ифодасини топган. «Маҳаллам — масканим» — хўжалик ҳисобидаги бўлим. Биз асосан маҳаллалардаги тадбиркорликни қўллаб-қувватлаймиз. Турли касб эгаларига ҳар томонлама ёрдам берамиз. Бўлим қошида савдо шохобчаси очяпмиз. Маҳалла тадбиркорлари тайёрлаган маҳсулотлар шу дўкон орқали сотилади.

Туман ижтимоий таъминот бўлими мудири ўринбосари Фарида АЗИМОВА:

— Бўлимимиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг ва ҳукуматининг пенсионер, ногирон ва уларнинг оила аъзолари, яъни нафақа олувчиларнинг турмуш даражасини кўтариш борасида чиқарган Фармонлари ва қарорларини бажариш, қарияларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш борасида фаол ишлар олиб бораяпти.

Ҳозирги кунда 23079 та пенсионер ҳисобимизда туради. 23079 меҳрга, ижтимоий ҳимояга илҳақ юраклар. Биз буни ҳар лаҳза ёдимизда тутамиз.

Нафақахўрларга дам олиши ва соғлиғини тиклашлари учун сиҳатгоҳларга 131 та йўлланма берилди. 2 та ногирон ишга, 2 та пенсионер интернат уйларига жойлаштирилди. 11 ногирон касб-ҳунар эгаллаши учун ўқишга йўлланма берилди.

215 нафар ўзгалар ёрдамига муҳтож ёлғиз пенсионерларга Республика Президентининг 1991 йил 27 майдаги Фармонига асосан, 9 турдаги озиқ-овқат ва дори-дармонлар ижтимоий ходимлар томонидан ўз вақтида етказиб беріляпти.

«Наврўз» байрамига туман ҳокимлиги 100000 сўм ажратди ва 100 та пенсионер озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъмин этилди.

9 май Ғалаба байрами муносабати билан Республика Президентининг 1997 йил 8 майдаги Фармонига асосан уруш ногиронлари ва қатнашчиларидан 993 кишининг ҳар бирига 1125 сўм миқдорида пул мукофоти берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 6 майдаги «Иш ҳақи ва пенсия, стипендияларнинг миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармонига асосан 22302 та пенсия иши кўриб, қайта ҳисобланди. 1997 йил 1 июлдан бошлаб барча пенсионерларга пенсиялар янги оширилган миқдорда тўланмоқда.

Зарур экан, ҳар қандай шароитда кўмакка шаймиз. Шиоримиз ана шундай.

Яратувчанлик, адолат мезони ҳар ерда ҳамиша ўзининг қўллаб-қувватлашини топган. Туман фуқаролари билан бўлган суҳбатимизда бунга гувоҳ бўлдик.

— Оилага кўрсатилаётган ғамхўрликлардан жуда хурсандман, — дейди Файзиобод маҳалласида яшовчи онахон Маърифат Тўрахонова, — айниқса нафақа пулларини маҳалла орқали тарқатиш жуда адолатли иш бўлди. Чунки кимнинг қандай яшаётгани беш қўлдек маълум-да.

— Ҳаётидан нолийдиганларга бир гапим бор, — деди «Тансиқ нон» ҳиссадорлик жамияти новвойи Худойберган Матёқубов, — Ҳадиси шарифда «Икки кунга етарли егулигингиз бор экан, сиз муҳтожлардан эмассиз» деган сўзлар бор. Ҳозир хонадонларимизда 10, 20 кун, бир ойга етадиган озиқ-овқат захираси бор деб ўйлайман. Демак сидқидилдан меҳнат қилсак дастурхонимиз янада тўкин, рўзғоримиз бут бўлади. Қолаверса юртимиздаги бекиёс қурилишлар, кўрилаётган чора-тадбирлар биз учун-ку, инсоң учун-ку!

Ўзбек ободликни, тўкинликни яхши кўради.

Шаҳримизда шу сабабли Миробод, Юнусобод, Файзиобод сингари номлар кўплаб учрайди. Миробод — исми-жисмига мос туман. Унинг яна ҳам ободликка, гўзалликка юз тутаётганини кўриб дилимиз жўшиб кетди.

Ёмғир, кунга макондир
осмон,
Инсон учун яшайди инсон,
Қалбда тўла орзу ҳам туғён,
Яратишнинг ишқида ҳар он.
Истиқлолга толмас қанотим,
Мирободим!
Ҳали очар қўриқлари бор,
Тўкинликка йўриқлари бор
Авлоний, Мингўриклари бор
Яхши ният уруғлари бор.
Одимлари бардам,
шаддотим,
Мирободим!

Темур УБАЙДУЛЛО.
Рустам Шарипов олган суратлар.

● «Қўйлиқ ота» маҳалласида очилган хусусий корхона новвойи Ёқутхон Турсунова.

● Шу кунларда таъмирдан чиқарилаётган Нукус кўчаси.

Муаммо

ИССИҚДА ЧАНҚОҒИНГИЗ ҚОНЯПТИМИ?

Поезд жойидан қўзғалса ҳам ҳарорат пасаймади. Очиқ ойналардан гуп этиб димоққа гармсел шабада урилди. Тер қуйгандан қуйиб боряпти. Сувга ташна лабларда чанқоқ азоби. Ҳамроҳим бетоқат ўрнидан турди.

— Бориб вагон оғасидан сўрайчи, балки бирор пиёла сув топилиб қолар.

— Чойи ҳам қайнаб қолгандир, — дейман мен ҳам ютиниб.

Зум ўтмай ҳамроҳим орқага қайтди.

— Сув йўқ. Чойи эса ҳали қайнамабди. Ювиниш хонасидаги сувдан ича қолай десам одам тирбанд.

Июнь ойининг ўрталарида шаҳримизнинг Жанубий вокзалидан Бухорога қилган сафаримизнинг дебочаси шундай бошланди. Айниқса, мана шунақа жазирама кунларда «Йўл азоби — гўр

азоби» эканлигини бир неча бор бошдан кечирган бўлсакда, шошилинчда уйдан биронта идишда чой совутиб олиш хаёлимизга келмабди. Вокзалдан яхна ичимлик ола қолайлик, десак сув анқонинг уруғи. Чеки-чегараси йўқ «Қаҳвахона» ва «Бир зумда»ларнинг пештахталари фақат «Кока-кола» ва «Фанта»ларга тўла. Ҳамён эса кўтармайди. Бунинг устига шишасини қайтариб бериш керак. Тўғри, 1,5 литрли елим идишларга тўлғазилган маъданли сувлар бисёр. Лекин уларнинг ҳам нархи 100 сўмдан ортиқ.

— Тавба, олдинлари вокзални тўлдириб турган газ сувлари қайга кетди? — сўрайди ҳамроҳим куюниб мендан. Унинг гапига елка қисаман.

Чиндан ҳам қани ўша арзон-гаров муздеккина сувни стаканларга лиммо-лим тўлдириб сотадиган газ сув нуқталари? Нега шундай катта вокзалда улардан бирортаси кўринмайди. Фақатгина бир бурчакда уч-тўртта автомат ишлаб турибди. Унинг олдига қадам босиб бўлмайди.

— Келинг, қўйинг, бироз чидасак поезд юради. Чой билан сувга купеда мириқамиз.

Вагонга чиқиб ўз ўрнимизни эгалладик. Иссиққа чидай олмай бир зумда ечиниб майкачанг бўлиб олдик.

Поездда эса вокзалда кўрган-кечирганларимиздан баттар ҳолатни бошдан ўтказдик. Янгийўлга яқинлашганимизда: «Кеп қолинг муздеккина сув» деган аёл кишининг ёқимли товуши қулоғимизга чалинди. Ҳамроҳим йўлакка чопди.

— Ҳой, опа, қани олиб келинг сувингизни.

Ўрта ёшлардаги аёл сумкасини елкасидан туширди. Унинг ичи тўла «Тошкент суви», «Кока кола» ва «Фанта»лар.

— Қайсинисидан берай, муллакалар?

— «Тошкент суви»дан тўрттасини бера қолинг.

Сотувчи тўрт шиша сувни стол устига қўйди.

— Мана, 140 сўм бўлади.

Бир-биримизга маъноли қараб олдик.

— Қиммат-ку.

— Шишаси билан-да, муллакалар.

Барибир томоқ қақраб тургандан кейин кўзга пул кўринмас экан. Олдик. Иккаламиз бир симиришда биттадан шишани бўшатдик.

Ана шундан кейин савдо-сотиқ қизиб кетди. Орадан беш дақиқа ўтар-ўтмай тижоратчиларнинг кети узилмай қолди. Улар дам-бадам купега бош суқишиб яхна ичимлик керак ёки керакмаслигини сўраб туришди. Лекин ҳаммасининг нархи бир хил. Ҳамроҳим сотувчилардан бирига танбеҳ берган эди, балога қолди.

— Вой, пулига чидаган ичади, буни, муллака. Ахир вагонма вагон кезиб сув сотишнинг ўзи бўлмайди. Шунисига ҳам шукр қилинг. Агар биз бўлмасак, йўловчилар сувсизликдан сулайиб қолишади.

Тижоратчи аёл билан олишиб ўтириш беҳуда эди. Шунинг учун бир гапдан қола қолдик. Хуллас 12 соатлик йўл давомида 10 шиша «Тошкент суви»ни ичиб қўйибмиз. Нархини ўзингиз чиқариб олаверинг. Сўраб-сўриштирсак бу ҳол биргина бизнинг вагонда эмас, балки барча йўналишларда қатновчи поездларда ҳам шу «тартиб» ҳукм сураётган экан.

Шу баҳона сафардан қайтиб пойтахтимиз кўчаларини кездик. Жойларда яхна ичимлик таъминоти қандай аҳволда эканлиги билан қизиқдик. Жазирамада кўча кезиб юрган йўловчилар чанқоғи қоняптими? Уларга етарли шароит яратилганми? Шу саволларга жавоб топиш мақсадида эдик. Бир сўз билан айтганда таъминотдан кўнглимиз тўлди. Лекин бу нарса 1,5 литрли елим идишдаги «Кока кола», «Фанта» ва турли минерал сувлар ҳисобига. Чунки улар ҳар қадамда учрайди. Дўкон пештахталарию, тижоратчиларнинг столи бундай ичимликларга тўлиб кетган. Лекин очиғини айтганда, бу қимматбаҳо ичимликни ҳамма ҳам харид қилиш имкониятига эга эмас. Шанба ва дам олиш кунлари кичкинтойларини сайрга олиб чиққан ота-оналар иссиқдан чанқаб, тўрт қадам юрмай сувсираб турган болаларининг чанқоғини бундай нархдаги ичимлик билан қондира оладиларми? Илгариги шаҳримизнинг одамлар гавжум жойларида, йўл чеккаларига ўрнатилган газ сувлари қани? Бочкали муздеккина морслар, квaслар ва бошқа турдаги шарбат сувлар нега йўқ? Айниқса сайилгоҳларда, бозорларда газ сувларининг учрамаслиги кишини ранжитади. Чанқоғингизни қондириш учун сув излай-излай ўша биз айтган қимматбаҳо ичимликдан ичишга мажбур бўласиз. Ҳатто арзон баҳо ўзимизнинг «Тошкент суви»миз ҳам пештахталарда кўринмаслиги қизиқ. Балки ҳозир завод кам қувват билан ишлаётгандир. Шунинг учун улар камёб бўлиб қолгандир, деган хаёлда ушбу корхона директори Акмал Аъзамхўжаевга мурожаат қилдик.

— Корхонамиз тўла қувват билан ишлаяпти. Бир кунда 270-300 минг шиша маъданли сув чиқаряпмиз, — деган жавобни берди у.

Қибрай яхна ичимликлар корхонаси мутасаддилари эса: «Биз ичимлик танқислиги муаммосини олдиндан кўриб қўйганмиз. Бочкали шарбатларимиз ҳам етарли. Бироқ олувчилар кам», дейишади.

Бу ўринда шарҳга ҳожат бўлмаса керак. Чунки «Тошкент суви» тижоратчилар қўлига ўтиб кетяпти. Бочкали шарбатларнинг эса нархи арзон. Унинг устига югур-югури кўп. Шунинг учун сотувчилар ундан воз кечишаётган бўлса ажаб эмас. Албатта бир бочка бундай сув сотгандан кўра, 10 яшик қимматбаҳо ичимликни сотган яхшида.

Одамларга «Кока кола» ҳам, «Фанта» ҳам, сув ҳам керак. Чунки ҳозирги меҳмондорчилигу йиғинлар учун ёзиладиган чиройли дастурхонларимизни бундай ичимликларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Лекин арзон баҳодаги «Тошкент суви» ва бочкали ичимликлар ҳам ҳамшаҳарларимиз учун жуда-жуда зарур. Ҳаммасидан бисёр бўлса харидорларнинг ўзлари имкон қадар керагини танлаб олишаверади.

Яқинда йўлимиз тушиб «Эски Жўва» бозорига бориб қолдик. Ҳар қадамда муздек газ сув сотувчилар. Бир стаканининг нархи — 5 сўм. Ҳам арзон, ҳам қонимли. Музқаймоқхоналарни айтмайсизми? Улардан турли хилларини харид қилишингиз мумкин. Арзони ҳам, қиммати ҳам бор. Лекин бундай ҳолни ҳатто шаҳримизнинг энг катта бозори — «Отчопар»да ҳам учратмайсиз. У ерда ўша биз юқорида айтган қимматбаҳо ичимликлар савдоси авж олган. Бозор маъмурияти идораси ёнида жойлашган бино бурчагидаги водопроводдан жилдираб оқаётган сув атрофи ҳамиша одамлар билан гавжум. Жўмракка кучи бор йигитчалар яқинлашади. Бечора аёллар бу ердаги сур-сурни кўриб сувсиз қайтишга мажбур.

Шаҳримизнинг шундай катта бозорларини кеза туриб бир хаёлга бордик. Бир вақтлар бозор ҳудудининг махсус жойларида маҳсулотни ювиб тозалайдиган, қўл чаядиган фавворачалар бўлғувчи эди. Нега улар йўқолиб кетди? Ахир улар озодалик учун ҳам керак эдику. Ҳар қалай бу ҳам ўйлаб кўришга арзигулик муаммо.

Бу сафар савдо дўконларида яхна ичимликлар таъминоти хусусида сўз юритишни лозим топмадик. Сабаби уларнинг ҳаммасида ичимликлар бисёр. Лекин арзон баҳолари кўзга кам ташланади. Мана шу масалага эътибор қаратилса яхши бўларди. Жойларда бўлганимизда одамларни бир хил: «Чанқоғингиз қоняптими, ичимлик таъминотидан мамнунмисиз?» деган савол билан сўроққа тутдик. Жавоб эса бир хил: «Таъминот ёмон эмас, лекин чанқоғимизни кўпинча қимматбаҳо ичимликлар эвазига қондиряпмиз». Албатта йўқдан бори яхши. Лекин ҳамён кўтаришини ҳам ўйласа нур устига нур бўларди.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг фан, маданият, маориф масалалари бўйича иш олиб борадиган ЮНЕСКО маълумки, Ер юзидаги халқлар маданий меросини авайлаб-асраш, илм-фанни ривожлантиришга жиддий эътибор беради.

Мана, икки йилдирки, Ўзбекистонда ҳам бу нуфузли ташкилотнинг ваколатхонаси фаолият кўрсатмоқда. Жамоатчи мухбирларимиз яқинда ушбу ваколатхона бошлиғи жаноб Майкл Барри ЛЕЙН билан мулоқотда бўлиб, ЮНЕСКО ташкилотининг бугунги кундаги фаолияти ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдилар.

Ҳамкорлик

ҚАДР ТОПАЁТГАН ҚАДРИЯТЛАР

— ЮНЕСКОнинг бош котиби Федерико Майорнинг 1995 йилнинг октябрь ойида Ўзбекистонга қилган сафаридан сўнг ўтган йили Тошкентда ЮНЕСКОнинг ваколатхонаси ўз ишини бошлади, — дея сўз бошлади М. Барри Лейн. — Хабарингиз бор, Ўзбекистон Президенти жаноб Ислом Каримов ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳига қилган ташрифларидан сўнг алоқалар янада кучайиб кетди. Бунга Мирзо Улуғбекнинг 600, Амир Темурнинг 660 йиллик юбилей тантаналарини келтиришнинг ўзи кифоя. Шу вақтгача маданият бобида ҳам бир қанча жуда муҳим ишлар амалга оширилди. Мен ЮНЕСКО доирасида Марказий Осиё давлатлари билан олиб бориладиган маданият ишларини бошқараман. Ушбу минтақанинг маданий бойликларини тарғиб қилиш менинг вазифамга киради. Бинобарин шундай экан, мен уларга қўлимдан келганча ёрдам беришга ҳаракат қиламан.

Биз нафақат Ўзбекистон, балки Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Қозоғистон билан ҳам ҳамкорликда иш олиб бормоқдамиз. Иш фаолиятимиз давомида ташкилотимизни қизиқтирган тарихий обидаларни кўздан кечирдик. Маълумки, шу йилнинг куз фаслида Бухоро ҳамда Хива шаҳарларининг 2500 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтади. Ушбу тантаналарнинг дебочаси сифатида шу йил ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида бир қатор тадбирлар ўтказилди.

Ҳозирги кунда бу икки шаҳарнинг тарихий обидалари, унинг Ўрта Осиё маданиятига қўшган ҳиссаси ҳақида илмий изланишлар олиб борилмоқда. Биз Хива ва Бухоро шаҳарларида бўлиб ўтадиган юбилей кунларида халқаро илмий конференция чақириш ниятидамиз. Ушбу илмий конференцияда дунёнинг жуда кўп мамлакатларида фаолият кўрсатаётган, Марказий Осиё тарихи билан шуғулланадиган олимлар иштирок этиши кўзда тутилмоқда. Ушбу конференцияларда ЮНЕСКОнинг Ўзбекистондаги олиб бораётган фаолияти ҳам кўриб чиқилади. Биз республикадаги таълим соҳасини ривожлантириш борасида ҳам бир қанча дастурлар ишлаб чиққанмиз. Мана шу дастурлар бўйича Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда иш олиб боряпмиз. Фан ва маориф соҳасини ислоҳ қилиш, унга янгиликлар киритиш устида иш олиб бормоқдамиз. Бу соҳада немислар билан лойиҳа ишлаб чиққанмиз. Булардан ташқари, Олий таълим вазирлиги, экология ва саломатлик «ЭКОСАН» жамғармаси билан биргаликда лойиҳаларимиз бор. «Ахборот ҳамда коммуникация соҳасида янги технология» деб номланган дастур ишлаб чиқмоқчимиз. Бунда бизга «Камолот» жамғармаси ёрдам беради.

«Соғлом авлод учун» дастури бўйича ҳам ишлаш ниятимиз бор. Яқин орада амалий ҳамкорликни бошлаб юборамиз. ЮНЕСКОнинг бу соҳада қилаётган дастлабки иши, албатта, Ўзбекистон учун жуда керакли дастур бўлади, деб ўйлаймиз. Албатта, бу ишларни оммавий ахборот воситаларисиз, уларнинг тарғиботисиз амалга ошириб бўлмайди. Шунинг учун телевидение, радио, матбуот билан ҳам ҳамкорлик қилиш ниятидамиз.

Шароф МИРЗАЕВ ва Мирзаали АКБАРОВ суҳбатлашди.

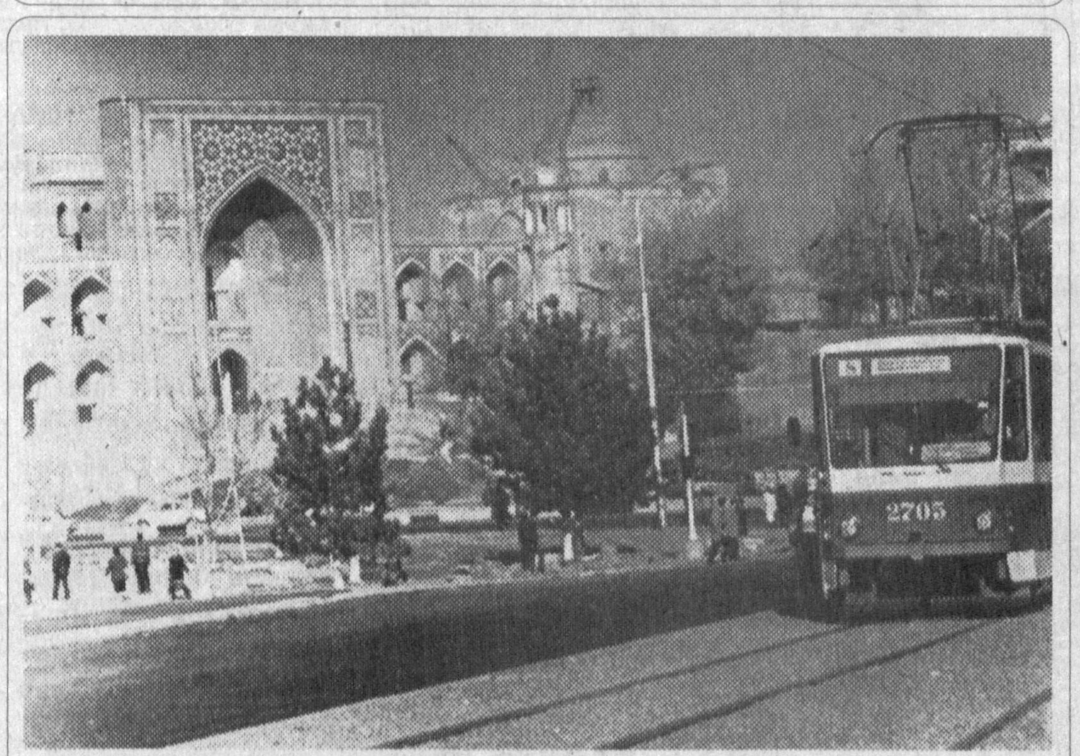

Халқимизнинг ўлмас ижоди — боқий ёдгорликлар шаҳримиз кўркидир.

Рустам Шарипов олган сурат.

Кейинги йилларда Темур ва темурийлар даврига бағишланган қатор китоблар нашр этилди.

Матбаа

ҚЎЛЁЗМА МАНБАЛАРИ АСОСИДА

Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриётида чоп этилган «Темурийлар бунёдкорлиги давр манбаларида» китобида Темур ва темурийлар даврида Мовароуннаҳр ҳамда Хуросонда олиб борилган бунёдкорлик ишлари, илм-фан ва маданият борасида эришилган ютуқлар ҳақида ҳикоя қилинади. Китоб академик Музаффар Хайруллаевнинг кириш сўзи билан бошланади.

Тўплам темурийлар даври форс тилидаги қўлёзма манбалар асосида тайёрланган, махсус танлаб олинган таржималар ва XIV—XV асрлар Марказий Осиё маданиятига оид маълумотлардан иборат эканлиги билан қимматлидир. Тўпламда ўнга яқин темурийлар даврига оид тарихий асарлардан намуналар киритилган. Улар кўпгина мутахассислар ҳамда Темур ва темурийлар даври билан шуғулланаётган тарихчилар учун фойдали манба ҳисобланади.

Мазкур китобдаги маълумотларда темурийлар давлатида, унинг пойтахти Самарқандда, бошқа шаҳар ва қишлоқларда барпо этилган иморатлар, савдо йўллари, ариқлар, боғ-роғлар, умуман кенг ободончилик ишлари ҳақида сўз юритилади. Тўплам тарихимизни, ўтмиш маданиятимиз ҳақида китоблар, дарсликлар ёзиш учун янги материалларни ўз ичига олган.

Ушбу тўплам Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти ходимлари, йирик мутахассис олимлар томонидан нашрга тайёрланган.

Шунингдек, ушбу нашриётда лотин алифбосида «Буюк сиймолар» деб аталган плакатлар тўплами ўн минг нусхада чоп этилди. Буюк алломалардан Форобий, Фурқат, Абу Райҳон Беруний, Мусо ал-Хоразмий, Абу Али ибн Сино, Мирзо Улуғбек, Нодира, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Огаҳийлар, улар яратган асарлари ҳақида маълумот оласиз.

Назира ЖЎРАЕВА.

Ўзбек адиблари—«Оқшом» учун

Омон МУХТОР,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

АФЛОТУН

(Романдан парча)

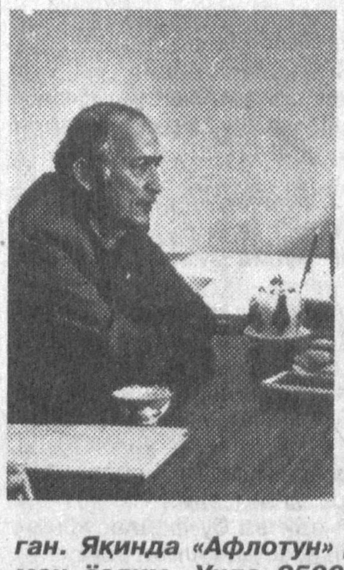

Мен бир муштарий сифатида «Тошкент оқшоми» газетасини севиб ўқиб келаман. «Оқшом» бир менинг эмас барча ҳамшаҳарларимизнинг ардоғидаги газета деб биламан. Ушбу газетада менинг кўпгина шеърларим, ҳикояларим чоп этилган. «Минг бир қиёфа», «Тепаликдаги хароба» сингари романларимнинг сиёҳи қуримасдан шу газетада «Ўзбек адиблари — «Оқшом» учун» рукни остида парчалар чоп этилган. Яқинда «Афлотун» деб номланган янги роман ёздим. Унда 2500 йиллиги нишонланаётган Бухорои шариф ҳаётидан ҳикоя қилиш билан бирга Шарқда фалсафий тафаккур шаклланиши жараёнига халқимизнинг ажойиб фарзанди Фитрат қарашлари тимсолида назар ташладим.

Ушбу асаримдан бир парчани оқшомхонларга илинаётганимдан бошим осмонда.

— Бу ердан шаҳарга қанча вақтда етиб бориш мумкин?! — деб сўради Суқротдан бир йўловчи.

— Кетавер, — деди Суқрот.

— Мен йўлни сўраяпман!

— Сен қандай юришингни кўрмасдан, буни айтиш қийин, — деди Суқрот.

(Эски нақл).

АРАФА

/Муқаддима ўрнида/

Милоддан олдинги 399 йил. Зиндон.

СУҚРОТ. Сен товуқлар қўндоқдан тушмай, нима қилиб юрибсан. Критон?! Ёки вақт эрта эмасми?!

КРИТОН. Жуда эрта.

СУҚРОТ. Ҳозир қайси палла?!

КРИТОН. Кун энди ёришяпти.

СУҚРОТ. Бу, қўриқчи сени қандай ичкарига қўйганига тушунмаяпман.

КРИТОН. У мени яхши билади, Суқрот, чунки мен бу ерга бот—бот келиб тураман. Бунинг устига, мен уни ҳар ҳолда, рози ҳам қилдим.

СУҚРОТ. Сен янги келдингми ёки анча бўлдими?!

КРИТОН. Анча бўлди.

СУҚРОТ. Менинг ёнимда хаёл суриб ўтирмай, нега мени дарҳол уйғотмадинг?!

КРИТОН. Тангрининг ўзи асрасин, Суқрот! Мен ўзим, бутун бахтиқаролик етмагандек, сенга уйқудан ҳам қолишни раво кўрмайман. Ана, келиб, сенинг ширин ухлаётганингни кўриб, ажабланиб, майли, ором олсин деган ўй билан, атайин сени уйғотмай турган эдим.

Албатта, мен олдин ҳам, йиллар давомида, сенинг хатти-ҳаракатингга қараб, ажабланганман, лекин бу кун, бошга кулфат тушганида, сенинг босиқ, сабр-қаноатли ҳолатингни кузатиб, ҳар қачонгидан минг чандон ажабланмоқдаман.

СУҚРОТ (у 71 ёшда эди). Менинг ёшимда, ўлар эканман, деб тоқатсизланиб—типирчилаш ахир, кулгили, ярашмайди, Критон. Буни қоли бало, дейдилар. Чидайсан.

КРИТОН. Бундай пайт, қари бўлса ҳамки, умри поёнига етган қари эканлигини унутиб, тақдирга тан бермай, ўзини йўқотиб қўядиган, типирчилайдиган одам дунёда оз эмас, Суқрот! Сен уларга ўхшамайсан.

СУҚРОТ. Буниси тўғри. Хўш, сен каллаи саҳардан нега келдинг?!

КРИТОН. Мен нохуш хабар олиб келдим, Суқрот. Кўриб турибманки, шахсан сен учун эмас, кўпроқ биз, мен ва мендек барча сенинг яқинларинг учун нохуш, оғир, чидаб бўлмайдиган даражада кўнгилсиз бир хабар билан келдим.

СУҚРОТ. У нима хабар экан?! Делосдан қайтиб келганидан кейин мен ўлишим муқаррар бўлган кема етиб келдими?! (Муқаддас бу кема келмагунича, Афинада қатл маросимлари тўхтатилган эди. Суқрот ўз ўлимини 30 кундан буён кутмоқда эди.)

КРИТОН. Кема—ку, ҳали келгани йўқ, лекин йўлда, Сунияда кемадан тушиб қолган кишиларнинг шаҳодат беришларича ва менинг тахминим бўйича, бугун келиши керак. Нима қилганда ҳам, бугун кема келадиган бўляпти ва сен, Суқрот, эртага ҳаёт билан видолашишинг мумкин.

СУҚРОТ. Тангрининг ҳукми ҳукм, Критон. Унинг даргоҳи кенг!

Фақат, мен кема бугун албатта келади, деб ўйламайман.

КРИТОН. Сен буни қаёқдан биласан?!

СУҚРОТ. Мен сенга айтяпман. Демак, кема келган куннинг эртаси мени қатл этишади.

КРИТОН. Бунга масъул кишиларнинг айтишларига қараганда, ҳарқалай, шунга қарор қилинган.

СУҚРОТ. Лекин менинг ўйлашимча, бугун эмас, кема эртага келади. Мен буни бежиз айтмаяпман. Сен мени умуман, дарров уйғотмаганинг яхши бўлди, зероки, ўзим уйғонишимдан жилла бурун туш кўраётган эдим.

КРИТОН. Қандай туш экан?!

СУҚРОТ. Тушимда оқ кийган ниҳоятда кўркам, улуғвор бир аёл менинг ёнимга келди. У менга, Суқрот, учинчи кун сенинг жанозанг ўқилади, деди.

КРИТОН. Қизиқ туш кўрибсан, Суқрот!

СУҚРОТ. Ҳаммаси худди ўнгдагидек, Критон.

КРИТОН. Шуниси даҳшат. Лекин мен суюкли Суқрот, келишдан мақсадим бошқа. Сен менинг сўзимга кир, озод бўлишдан бўйин бурма. Ахир, сен ўлимга юз тутсанг, мен шўриш, маломатларга қолишимни ўйла! Ҳеч қачон, ҳеч қандай қиёси қайтиб топилмайдиган энг яқин дўстимни йўқотиб қўйишим — бир томон; бизнинг муносабатимизни яхши билмаган кўп кишилар наздида, мен қўлидан келган ҳолда, гўёки сени қутқармаган, ҳатто ўз нақдинасини бу йўлда сарфлашни истамаган бир шахс бўлиб чиқаман. Бизни, дўстларига нисбатан пулни ортиқ кўради, деб айблаб, таъна тоши отишларидан ёмон нима бор?! Ахир, кўпчилик бизнинг уринишларимизга қарамай, сен ўзинг бу ердан қимир этмаганингга ишонмайди.

(Давоми 4-бетда)

АФЛОТУН

(Давоми. Боши 3-бетда)

СУҚРОТ. Кўпчиликнинг гапига қараб, ташвишланиш шарт эканми, азизим Критон?! Биз ҳисоблашадиган фикрли, заковатли одамлар ҳам борки, улар бўлган воқеани бўлган ҳолатида тушуниб олаверадилар...

* * *

Критон шу куни Афинани тарк этишига ёрдам беришини айтиб, Суқротга илтижолар қилди.

Аммо Суқрот, сенинг ҳақиқатинг менинг ҳақиқатимдан кучлироқ эканлигини исботла, кейин, майли, деди.

Критон исботлай олмади.

У Суқротнинг ҳамюрти — Алопекадан, унинг ҳам ёши 70 га бориб қолган эди. Лекин бу одам, дўстликдан ташқари Суқротнинг мурид мухлиси ва шогирдларидан бири эди.

КРИТОН, Суқротнинг иши Афина судида кўрилаётганида, ўғли Критобул, дўст—биродарлари Афлотун ва Аполлодор билан биргаликда жарима тўлашга бел боғлаган эди. Суқротни қатл этишлари аниқ бўлгач, мана, энди уни Афинадан узоқроқ бир ерга қўчириш пайига тушган эди!

Питфалик фожеий шеърлар ёзадиган ёш шоир Мелет (унинг отаси ҳам шоир. Мелет эди!) Суқротнинг устидан судга ариза ёзган эди ва бу файласуфнинг осийлигига кафилман, деб қасамёд қилган эди!

Афина марказидаги майдонда жойлашган Халқ мажлиси биносида ўтган судда боёнлардан, тери ошлайдиган устахоналар хўжайини Анит ва нотиқ Ликон ҳам Мелетга қўшилиб, қораловчи бўлишган эди. Олдинлари ҳам Суқротни айблаган, унга ғайрлик—ғараз билан қараганлар учраб турар эди! Суқрот ер остидаги нарсалар-у, коинот жумбоқлари билан шуғулланиб (жодугарлик ва мунажжимлик қилиб), ер ва осмон ишларига аралашади, деган фикр ҳукм сурар эди. (Аслида, Суқрот табииёт фалсафаси ва коинотшунosликдан анча илгарилаб кетган эди!) Бу гаплар бекорга чиққан эмасди. Худо Суқротга туш таъбири, ғайбдан хабар (ички бир овоз), Ер—у, Осмон ҳикматини берган эди. (Суқротни инсон кимлиги ва унинг тафаккури қизиқтирар эди, холос!) Ҳозирги қораловчи (Анит, Мелет ва Ликон)лар эса Суқротга бундай айб қўшишган эди:

а) бошқаларга ўхшамаган ўз қарашлари билан ёшлар, уларнинг тарбияси, фикрини бузмоқда; ва

б) ҳамма (бутун Афина, балки Юнонистон) сиғинган худолардан юз буриб, янги илоҳа изламоқда, худосизлик қилмоқда.

Қораловчилар асосан, Суқротни давлат, дин, оила ҳаёти борасидаги муқим эътиқодларнинг душмани, деб билишар эди.

Исботланган аниқ айбнинг ўзи йўқ эди.

Суд жараёнида Суқрот уч қатла сўз олган эди.

У айтган эди:

«ёшлар фикрини мен эмас, балки сизлар бузаётгандирсизлар?!

Буни билиб бўладими?!

У яна айтган эди:

«мен илоҳа излаётган бўлсам, худосизлик қилган бўламанми?!»

Яна бундай:

«сизлар менга эмас, ўз—ўзларингга зиён етказмоқдасизлар. Менга Мелетдан ҳам, Анитдан ҳам зиён тегмайди, улар бунга қодир эмас. Чунки дунёда ёмон — яхшига зиён етказа олишига мен ҳеч қачон ишонмайман!»

Судда овоз бериш ҳуқуқига эга 501 киши қатнашган, булардан 220 киши Суқротни ҳимоя қилган, 281 киши (оломон—оломон экан—да! Анитнинг ўз одамлари, тарафдорлари кўплиги қораловчиларга қўл келиб) Суқротга қарши овоз берган эди. Мелет ўлим жазосини таклиф этган, Суқрот энди ўлим шаклини (ўз—ўзига қандай ўлимни маъқул кўришини) танлаши керак эди. (Суддан кейин Аполлодор: «Менга сенинг ҳақ бўлатуриб, ўлимга бораётганинг айниқса, алам қилмоқда, Суқрот!» — деган эди. Бунга жавобан, Суқрот: Мен ноҳақ бўлиб, ўлдирилсам яхшироқмиди?!» деб кулимсираган эди. У яна: «Мен шусиз ҳам бир оёғи гўрда турган одамман; ўлим менга жазо бўлолмайди!» — деган эди.)

Критоннинг маслаҳатига кириб, Суқрот Афинадан (Юнонистондан) чиқиб кетиши мумкин эди! Агар жазм этса (ўзи—ўзини бадарға қилса), бу йўлда (шуҳратли, обрўли одам эканлигидан) ҳеч ким унга ҳалал бергани қурби ҳам етмас эди! Яшаб юраверарди!

Лекин Суқрот буни ўзига муносиб кўрмаган эди:

1. Файласуфлар Анаксагор ва Протагор, адиблар Софокл ва Еврипид, ҳайкалтарош Фидий, меъмор Каллистрат, ҳаким Гиппократлар Суқротнинг сафдошлари эди. Унинг умри шу даврада ўтган эди! Унга мамлакатдан қочиш — ўзини айбдор деб билиш, чекиниш, ўз эътиқодига хиёнат қилиш бўлиб туюлар эди.

2. Суқрот Критон ҳамда Эскин (деган нотиқ) билан болаликдан қадрдон эди. (Кейинчалик шулар иккиси унинг жасадини ҳам қабрга қўйишган эди!) Булар билан у гимназияда бирга ўқиган, ҳарбий хизматни бирга ўтаган эди. Ўша ўқиш, аскарлик пайтларида Суқрот Ватанга, халққа садоқат, қонунга итоаткорлик руҳини қони—жонига сингдирган эди. Фуқаро қонунга риоя қилиши шарт, деб биларди. (У ҳатто, судда: «Менинг болаларим ҳам қонунни бузмасликлари керак!» — деган эди.)

3. Суқрот ўз Ватанидан бошқа жойда яшашини тасаввур ҳам қилолмас эди. У ўз жойи, оиласи (хотини Ксантиппа ва уч ўғли), дўстлари, шогирдларига қаттиқ кўнгил боғлаган эди.

4. Умуман, Суқрот ҳар қандай ҳолатда сабр—бардошли (қаноатли) киши эди. (У: «Ҳузур—ҳаловатнинг қули бўлиб қолган киши танасини ҳам, руҳиятини ҳам мажруҳ қилиб қўяди!» — деган эди. Яна бундай деган эди: «Оз нарсага қаноат қилган одам донишманддир. Неғаки, бу қаноат унинг маънавий бой эканлигини кўрсатади!») Шундай киши бўлганидан, Суқрот қисматдан қочиб қутулолмайсан, деб ўз умрида бошга тушганни кўз кўришига ўрганган, буни ақидага айлантириб юборган эди...

Мана, Суқрот 30 кундан буён зиндонда ётиб, Делосдан кема келишини — ўз ўлимини кутаётган эди.

* * *

Суқротнинг (фақат Критон ва Эскин эмас) дўстлари, шогирдлари кўп. Ксенофонт, Симмий, Кебат, Антифон, Никострат, Парал (ва бошқалар) шулар жумласидан эди.

Афлотун ҳам Суқротнинг шогирди эди.

Булар аслида, икки хил одам, икки олам эди.

(Давоми бор)

Спорт

МИРОБОДЛИКЛАР — ҒОЛИБ

Мирзо Улуғбек, «Боғи Эрам» маданият ва истироҳат боғлари, йўл транспорти муҳандислари институти ва «Агрегат» корхонасининг ўйингоҳида икки ҳафта давомида ўтказилиб, яқинда якунланган Тошкент шаҳар маҳаллаларининг тош кўтариш, арқон тортиш, армрестлинг, шахмат, шашка, соғломлаштириш югуриши, фарғонача кураш ва футбол каби 8 спорт тури бўйича спартакиадасининг финал босқичи ҳам маҳаллалар ишини янада фаоллаштириш, жойларда соғлом турмуш тизимини тарғиб этиш борасида муҳим ўрин тутди.

Айниқса, Мирзо Улуғбек туманида ўтказилган спартакиаданинг биринчи босқич мусобақалари ишқибозлар билан гавжум ва файзли ўтди. Зеро, бу ердаги спорт турлари ҳам жуда қизиқарли ва томошабоп эди. Тош кўтариш баҳсида спорт мухлисларининг қарсаклари тинмади. Ушбу турда элга машҳур Паноҳовлар сулоласи ўзини кўрсатди. Бунда 90 килограммдан ортиқ полвонлар беллашувида Рустам Паноҳов зафар қучган бўлса, 110 килограмм вазнлилар орасида машҳур спортчимиз, Рустамнинг отаси Камолиддин Паноҳовга тенг келадиганлар топилмади. У даст кўтариш бўйича бир ярим пудлик тошни 51 марта боши узра кўтарганида боғни ишқибозларнинг ҳаяжонли қийқириқлари тутиб кетди. Чилонзор тумани шарафини ҳимоя қилган Паноҳовлар ғалабаси дастлабки босқичда мазкур туман 754 очко жамғариб биринчи ўринни эгаллашига замин яратди. Армрестлинг бўйича ҳам 7 очко тўплаган чилонзорликларга тенг келадиганлар топилмади. Арқон тортишда эса шайхонтоҳурликлар ғолиб келишди.

«Боғи Эрам»да ўтказилган шахмат-шашка, соғломлаштириш югуриш, фарғонача кураш баҳслари ҳам кўплаб ҳамшаҳарларимиз эътиборини ўзига тортди. Бунда ҳам соғломлаштириш югуриши ва шашка бўйича Чилонзор маҳаллалари вакилларига тенг келадиганлар топилмади. Шахмат мусобақаларида Мирзо Улуғбек тумани вакиллари ғолиб чиқишди. Фарғонача кураш баҳсида Миробод туманидан келган полвонларнинг қўллари баланд келди.

Маҳаллалар спартакиадасининг энг қизиқарли спорт тури — футбол бўйича финал беллашуви ҳам ишқибозларда катта қизиқиш туғдирди. Бунда сергелилик чарм тўп усталари А.Икромов тумани вакилларини 1:0 ҳисобида енгиб, ғолиб чиқишди.

Умумий ҳисобда 71 очко жамғарган Миробод тумани ҳаваскор спортчилари пойтахт маҳаллалар 5-спартакиадасининг ғолиблари бўлишди. 69,5 очко тўплаган шайхонтоҳурликларга иккинчи, чилонзорликларга эса учинчи ўрин насиб этди.

Барча ғолибларга шаҳар спорт қўмитасининг фахрий ёрлиқлари, совғалари топширилди. Шунингдек, туман ҳокимликлари ҳам ўз спортчиларини махсус ажратган совғалари билан тақдирлашди.

Биз Тошкент шаҳар жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раисининг ўринбосари Фуат Мингариевдан спартакиада натижаларини шарҳлаб беришни сўрадик.

— Бу йилги спартакиадада барча спорт турлари бўйича 400 га яқин ҳаваскор спортчилар қатнашишди. Илк бор Миробод тумани спортчиларининг ғалаба қозониши эса кутилмаган натижалардан бўлди. Шунингдек, Сергели, Ҳамза тумани спортчилари ҳам аввалги йиллардагига қараганда анча муваффақиятли қатнашишди. 7 ва 9-ўринларни эгаллаган А.Икромов ва Юнусобод тумани вакиллари, ўйлаймизки, бу гал ўз имкониятлари даражасида иштирок эта олишмади. Спартакиада маҳаллаларда спортни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш бўйича кенг имкониятлар мавжуд эканлигини кўрсатди.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Болалик орзулари. Уларнинг чеки боликин?!. Шу орзулар болаларни ниятларига етказса ажаб эмас.

Равиль Альбеков олган сурат.

Шахмат

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ — ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИДА

Хабарингиз бор, роппа-роса бир йил муқаддам тошкентлик шахматчилар Бирлашган Араб Амирликларида ўтказилган Осиё шаҳарлари биринчилигидан зафар қучиб қайтиб келган эдилар. Улар қиймати 50 минг долларли олтин кубокни қўлга киритган эдилар. Мана энди халқаро гроссмейстерлар Сайдали Йўлдошев, Александр Ненашев, Михаил Салтаев, Сергей Загребельний ва халқаро мастер Дмитрий Қаюмовдан иборат Тошкент шаҳри терма жамоаси Индонезия пойтахтида ўтказилган мусобақада мувоффақиятли қатнашдилар. Жакартадаги жаҳон шаҳарлари биринчилигида элликдан ортиқ жамоалар бўлиб, Нью-Йорк, Москва, Лондон... вакиллари орасида энг донгдор гроссмейстер-у мастерлар ўзаро баҳс юритдилар. Шахмат тарихида биринчи бор шундай мусобақада вакилларимиз фахрли 3-ўринни эгалладилар.

РУСТАМДАН УМИДИМИЗ КАТТА

Польшанинг Германия билан чегарадош шаҳарларидан Заган 20 ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасида ўтадиган жаҳон биринчилиги учун қулай жой сифатида танланди. Маълумки, бир неча ўн йиллардан бери ўтказиб келинаётган бундай биринчиликлар энг иқтидорли ёшлар учун улкан кўрик-танлов вазифасини ўтаб келмоқда. Кўпинча унинг ғолиблари муайян вақт ўтиши билан шахмат фармонбардорлари даражасига кўтарилиб ниятларига етиб оладилар. Буниси ҳам истисно бўлмаса керак.

Май ойида ўтказилган республика аёллар чемпионатида бронза медалига сазовор бўлган миллий спорт устаси Ирина Гаршкова ва май ойидаги эркаклар биринчилигида республика чемпионлигига эришган халқаро мастер Рустам Қосимжонов низомга биноан жаҳон ўсмирлар биринчилигига йўлланма олган эдилар.

Яқинда бу икки иқтидорли тошкентлик шахматчилар Польшага жўнаб кетдилар. Улардан, айниқса кейинги иккиуч йил мобайнида жаҳон шахмат майдонларида жавлон уриб гроссмейстерлик даражасига етай-етай деб қолган 18 ёшли Рустамдан умидимиз катта.

Низомга кўра Польшада ғолиб чиққан ўсмир шу йил охирларида бошланадиган катталар жаҳон чемпионати саралаш мусобақасига йўлланма олади ва халқаро гроссмейстер унвонига сазовор бўлади.

Отинг ҳормасин, Рустам!

ЙЎЛЛАНМА ИЛИНЖИДА

Айни кунларда Республика шахмат клуби пойтахт ёш шахматчилари билан жуда гавжум. Ёш тоифаларига кўра гуруҳларга ажратилган иқтидорли болалар ва ўсмирлар катта шахматда юзага келаётган вазиятларда қизғин «жанг» намуналари яратмоқдалар. Шартга кўра ғолиблар кейинги босқич — республика саралаш турнирларига йўлланма оладилар.

Мамажон МУҲИДДИНОВ.

Ҳунар

ҲАВАСКОР ҲАЙДОВЧИЛАР ТАЙЁРЛАНАДИ

1976 йилдан буён фаолият кўрсатаётган республика автомобиль ҳаваскорлар тайёрлаш мактаби Б тоифадаги ҳайдовчиларни тайёрлайди. Билим даргоҳида ҳар йили 1000 нафардан зиёд ёш мутахассислар ҳаётга йўлланма олишмоқда.

Биз талабалар шаҳарчасида жойлашган, республикамизда ягона ҳисобланган ушбу мактабда бўлганимизда бу ердаги ўқув тизими билан танишдик. Ҳовлига кираверишда ўқув машғулотларида фойдаланиш зарур бўлган турли кўргазмали қуроллар осилган, мураббийлар ўз гуруҳларидаги ўқувчилар билан машғулотлар олиб боришмоқда эди.

Мактаб директори Аҳмаджон ака Мамажонов билим даргоҳининг фаолияти тўғрисида қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Аввало ҳар бир ўқувчи, уларнинг касби инсонлар ҳаёти билан боғлиқ эканлигини англашлари, ҳамиша буни қалбдан ҳис этишлари керак. Чунки ҳайдовчининг бир лаҳзалик чалғиши катта кўнгилсизликларга олиб келади. Шу боис ҳам ҳар бир дарсда ўқитувчиларимиз буни қайта-қайта таъкидлайдилар.

Ўқув даргоҳимизда назарий билимлар бўйича 7 та олий тоифадаги ўқитувчилар дарс ўтади. Улар учун 10 та ўқув хоналари барча зарур жиҳозлар билан таъминланган. Олтмиш ўринли клубимиз ўқувчилар ихтиёрида.

Мактабимиз республикада ягона бўлганлиги сабабли унинг қошида кўнгиллилар маркази ҳам фаолият кўрсатмоқда. Марказни тажрибали мураббий Валентин Қосимов бошқармоқда. Бу марказда республикамизда жойлашган автомобиль ҳаваскорлар мактабларининг ўқитувчилари вақти-вақтида тўпланиб, йўл ҳаракатининг янги қоидалари бўйича қўшимча маълумотлар оладилар.

Бизда ички имтиҳонлар махсус аппаратлар ёрдамида ўтказилади. Уч ойлик ўқиш муддатида йўл ҳаракати қоидалари, транспорт воситаларининг тузилиши ҳамда ҳавфсизлик чоралари бўйича, шунингдек амалий ўқиш бўйича ҳам машғулотлар ўқитилади. Ўқувчиларга ўқув машиналарини ҳайдашдан олдин 8 соатлик бошланғич зарур кўрсатмалар берилмоқда.

Очил ҲАЗРАТОВ.

Биласизми?

ДУНЁДАГИ ЭНГ ЯХШИ ЧОЙ

Ҳиндистондаги Бенжимин вилоятида ўстириладиган чой чиндан ҳам антиқа деб эътироф этилган. У кишини дарҳол бақувват қилади, кўнглини ғубордан тозалаб, яшартиргандай бўлади. Рабиндранат Тагор ана шу чойга атаб шеър ёзгани ҳам бежиз эмас эди.

НОН ЎРНИГА ҲАМ ГУРУЧ

Сиз бир йилда қанча гуручнинг паловини тановул қилишингиз мумкин? Тахминан 50 кило бордир. Бу каттагина тўйнинг оши. Шарқий ва Шарқий-Жанубий Осиё мамлакатларида бундан ўн баравар зиёд гуручли таомлар истеъмол қилинади. Ахир улар нон ўрнига ҳам гуруч ейишади-да.

КУНИГА 20 ГРАММ БЎЛСА ҲАМ...

Ҳар биримиз кунига 20 граммдан туз истеъмол қиламиз, йилига эса 8 килограммдан. Ўртача умр 70 йил бўлса, демак ярим тонна туз еймиз. 2000 йилга бориб дунё аҳолисини бир кеча-кундуз туз билан таъминлаш учун ҳар куни 10 миллион 400 тонна туз қазиб олинадиган бўлади.

Гўзал ХОЛИҚОВА тайёрлаган.

Ўсмир ва қонун

МУДҲИШ ХАТО

Бир куни бозордан қайтаётиб, ғаройиб ҳодисанинг гувоҳи бўлдим. Иккита аёл такси тўхтатишди. Улардан бири ҳайдовчи билан гаплашиш ниятида машина эшигига яқинлашди. Иккинчиси эса икки қўлида сумка кўтариб турарди. Шу пайт ҳали она сути оғзидан кетмаган 15-16 ёшли ўспирин яшиндай тез югуриб келди-да, аёлнинг қўлидан сумкасини тортиб олди. Қай тезликда келган бўлса, ўша ҳолатда одамлар орасига ғойиб бўлди. Бечора аёл ҳай-ҳайлаганича қолаверди. Ачинарлиси шундаки, чор-атрофдаги томошабин одамлар болани тутиш тугул, нима воқеа содир бўлганига лоқайдлик билан қараб тураверишди. Уйга келгунча фикрлар гирдобида қолдим...

Ўспирин ёшлар орасидаги жиноятчиликни камайтириш, улар билан ҳар хил мавзуларда суҳбатлар уюштириб, тарғиботу ташвиқот ишларини кучайтириш юзасидан ички ишлар бўлимларида қандай ишлар олиб бориляпти? Шу масалага ойдинлик киритиш мақсадида Сирғали тумани ИИБ вояга етмаган болалар билан ишлаш инспекцияси бошлиғи Бегали Мамаднабиевич Абдуғаниев билан суҳбатлашдим.

— Мустақил давлатимиз ривожидаги тамойилларнинг бири — қонун устуворлигидир. Қаердаки қонун мустаҳкам бўлса, у ерда тартиб-интизом бўлади, — деди Бегали Мамаднабиевич. — Тартиб бор жойда эса иш унумли, ҳаёт фаровон, халқнинг осойишталиги таъминланган бўлади. Туманимиз ИИБ вояга етмаган ўспиринлар билан ишлаш инспекцияси ходимлари ҳам ёшлар ўртасида содир этилаётган жиноят турларининг олдини олиш, тарғибот, тушунтириш ишларини олиб боришда масъулият ҳис қилиб ишлаяптилар. Ишни тўғри ташкил этишда биз аввало, қилинган жиноятларнинг асл моҳиятига етишга ҳаракат қилиб, қайси шароитда бола бу мудҳиш хатога йўл қўйди, охир-оқибати нима билан тугашини чуқур таҳлил қиламиз. Албатта, бу соҳада маълум ютуқларга эришиш фақат бизга эмас, шу ишларга дахлдор муассаса ва жамоатчилик ташкилот ишининг тўғри ташкил қилинганига ҳам боғлиқ. Биринчи галда маҳалла қўмиталари, хотин-қизлар кенгашлари, мактаб ва ўқув юртларидаги кенгашлар, жамоатчилик, қолаверса, туман халқ таълими ва соғлиқни сақлаш бўлимлари, фуқаролик ҳолатларини қайд этиш шўъбалари биз билан мустаҳкам алоқада бўлиб, таълим-тарбия ишларини олиб боришлари шарт.

— Инспекция ҳисобида турган ўсмирлар кўпчиликни ташкил қиладими?

— Шаҳарнинг бошқа туманларига нисбатан бизда кўпроқ. Бунинг ўзига яраша сабаблари бор. 1996 йилда 280 нафар ўсмир рўйхатга олинган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич анча юқори. Нега? Биласиз, туман аҳолиси кундан-кун кўпаймоқда. Янги машина бозорининг ишга туширилиши бир қисм ёшларни иш билан таъминлаган бўлса-да, мўмай даромад топиш мақсадида ўғирлик, киссавурлик, ноқонуний равишда ҳар хил олди-сотди билан шуғулланаётган ёшлар ҳам бор.

— Уларни жиноятга нима ундаяпти?

— Аввало оиладаги тартибсизлик, ота-оналарнинг лоқайдлиги. Ҳозирги шароитда бир қисм ота-оналар тирикчиликка муккасидан кетиб, бола тарбиясини унутиб қўйишди. Бола оилада ё отаси ёхуд онасининг салобатидан ҳайиқиб турмаса, мактабда ҳам ўқитувчининг айтганини қилмайди. Аммо оила аталмиш муқаддас қалъани бузмаслик керак. Иккинчи жиҳати шуки, кўпчилик оила бошлиқлари ичкиликка ружу қўйишган. Эртадан кечгача кўчада сандираклаб юрган ота-онадан қандай қилиб фарзанд тарбиясини сўрайсиз. Ахир, уларнинг ўзи тарбияга муҳтож. Уйда қаровсиз қолган бола мактабга бормай, ўзи билмаган ҳолда тартиббузарлик қилади. Аста-секин жиноятга ҳам қўл уради. Уйда, мактаб ва маҳалла қўмитасида ўспиринга нисбатан назорат бўлмагач у жиноятга қўл уради. Ҳар хил қонунбузарлик ҳолатларининг кўпайишидаги учинчи бир жиҳат борки, у мактаб ва мактабдан ташқари муассасалардаги ҳар хил тўгарак ва шўъбалар иши қониқарсиз. Тасаввур қилинг, бола тушгача мактабда бўлди. Мактабдан келгач қаерга боради? Агар мактабда спорт шўъбалари ёки фанлардан тўгараклар тўғри ташкил қилинган бўлса, кечгача ўзини овутади. Мабодо булар бўлмасачи? У кўча болаларига қўшилади, «қозоннинг қораси» унга ҳам юқади. Биргина шу йилнинг ўтган уч ойида 58 фоиз жиноят ҳеч қаерда ўқимайдиган, ишламайдиган ўспиринлар томонидан қилинган.

— Инспекция ишининг олға силжиши учун яна нималар қилиш мумкин?

— Қилинаётган ишлар ҳали етарли эмас. Чунки бизда оила, мактаб ва болалар инспекцияси орасида жипслик, муштараклик йўқ. Оилалар тарбияни ўзи билганича олиб борса, мактаб эса ўқувчиларнинг дарсларга келиш давоматини олишдан нарига ўтмаяпти. Агар ўспирин уйидан мактабга келса ва у ерда керакли билим, малакани олгач, кўча-кўйда тентирамай, ҳар хил касб тўгараклари, спорт шўъбаларига қатнашса, бўш вақтидан унумли фойдаланса, тартиббузарлик ва жиноятнинг олди олинарди. Бунинг учун эса дарсдан ташқари машғулотларни ўз ўрнида ташкил қила олишимиз зарур. Бу ишга фақат илм даргоҳлари эмас, биз ҳаммамиз бирдай жавобгармиз.

Айнура ЖЎРАБЕКОВА,
ТошДУ халқаро журналистика факультетининг 2-курс талабаси.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

1997 йил 22 июлдан 10 августгача

А. Ҳидоятов, 2-Чимбой, Хўжалик, Ниёзов-19, Т. Ҳофиз, Жуманбулбул, биринчи Чимбой тор кўчаси, Худойберганов, Хўжалик тор кўчаси, А. Набиев кўчаларида ва Хомутхонов кўчасидаги 2, 3, 4-уйларда яшовчи, Тошкент ҳудудий илмий-тадқиқот синов лойиҳа, Зоология, ва «Ўзгипроқишлоқхўжалик» институтлари 46-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

* * *

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

1997 йил 22 июлдан 10 августгача

С. Раҳимов, Зарқайнар, Сағбон, А. Шоший, Қорасарой, Тарих тор кўчаси, Ҳуррият, Мақола, Сариқсув, Омонат кўчалари ва боши берк кўчаларида яшовчи 40-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

34-ўрта мактаб томонидан Нигматов Собир Насруллаевич номига берилган ИZА №051976 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Шайхонтоҳур тумани Комил Олимов номли 299-мактаб томонидан Ҳидоятова Комола Садриддиновна номига берилган АО 223679 рақамли ўрта маълумот ҳақидаги шаҳодатнома йўқолгани сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Яккасарой туманидаги «Ариназ» хусусий ишлаб чиқариш тижорат фирмаси
ТУГАТИЛАДИ
Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади.

Тошкент оқшоми — Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 133-29-70; эълонлар 133-28-95, 133-08-74, 136-57-65; факс: (3712) 133-29-08.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0438. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 5.818 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.